

AHAVAT HA'GER – LOVING THE “STRANGER”

(1) דברים פרק י

(יז) כִּי יִקְוֶה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנָי וְלֹא יִקַּח שָׂחָד: (יח) עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאֶלְמָנָה וְאַהֲבֵה גֵר לְתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: (יט) וְאַהֲבַתְּ אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

רש"י דברים פרק י פסוק יט כי גרים הייתם - מום שבך אל תאמר לחברך:

(2) ויקרא פרק יט

(לג) וְכִי יָגוּר אֲתָדָךְ גֵּר בְּאֶרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: (לד) כְּאֶזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לְכֶם הַגֵּר הַגֵּר אֲתֶכֶם וְאַהֲבַתְּ לוֹ כְּמוֹדֶךָ כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יִקְוֶה אֱלֹהֵיכֶם:

(3) ויקרא פרק יט

(יח) לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאַהֲבַתְּ לְרַעֲדָךְ כְּמוֹדֶךָ אֲנִי יִקְוֶה:

(4) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רז

והמצוה הר"ז היא שצונו לאהוב את הגרים והוא אמרו ית' (עקב י) ואהבתם את הגר, ואף על פי שהיה נכלל בזה עם ישראל באמרו ואהבת לרעך כמוך, לפי שזה הגר גר צדק, אבל בעבור שנכנס בתורתנו הוסיף לו האל אהבה וייחד לו מצוה נוספת כמו שעשה באזהרה באונאתו שאמר ולא תונו איש את עמיתו (בהר) ואמר (משפטיי כב) וגר לא תונה והתבאר מלשון הגמ' (בי"מ נט ב) שחייבין על אונאת הגר משום לא תונו איש את עמיתו ומשום וגר לא תונה [על"ת רנ - ג]. כן גם כן אנו חייבין באהבתו משום ואהבת לרעך כמוך ומשום ואהבתם את הגר. וזה מבואר אין ספק בו ואיני יודע אחד ממי שמנה המצות סכל מזה. וברוב המדרשות בארו שהאל יתעלה צונו על הגר כמו שצונו על עצמו יתעלה אמר (פי' שמע) ואהבת את י"י אלדיך ואמר ואהבתם את הגר:

(5) רמב"ם הלכות דעות פרק ו הלכה ג

מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר ואהבת לרעך כמוך, א לפיכך צריך לספר בשבחו ולחוס על ממונו כאשר הוא חס על ממונו עצמו ורוצה בכבוד עצמו, והמתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא.

הלכה ד

אהבת הגר שבא ונכנס תחת כנפי השכינה שתי מצות עשה, אחת מפני שהוא בכלל ריעים ואחת מפני שהוא גר והתורה אמרה ואהבתם את הגר, צוה על אהבת הגר כמו שצוה על אהבת עצמו שנאמר ואהבת את ה' אלהיך, הקדוש ברוך הוא עצמו אוהב גרים שנאמר ואוהב גר.

(6) ביאור על ספר המצוות לרס"ג (הרב פערלא) עשין עשה פב

וא"כ יהיה ענין המצוה דכל גר שנתגייר וקבל עליו את כל דברי בתורה חייבין להשוותו לכל משפטיו ודיניו לישראל גמור. ואם נמנעו ב"ד מלדון אותו לכל דבר בישראל גמור. וכן כל אדם שהתנהג עם הגר שלא כמו שנוהג עם אחד מישראל. הרי זה עובר בעשה זו דכתיב כאזרח מכם יהיה ואהבת לו כמוך.

(7) ספר החינוך מצוה תלא

ועובר עליה ומצער אותם או שמתרשל בהצלתם או בהצלת ממונם או שמקל בכבודם **מצד שהם גרים** ואין להם עוזר באומה, ביטל עשה זה. ועונשו גדול מאד, שהרי בכמה מקומות הזהירה תורה עליהם. **ויש לנו ללמוד מן המצוה היקרה הזאת לרחם על אדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחת אבותיו, ולא נעביר עליו הדרך במצאנו אותו יחידי ורחקו מעליו עוזריו, כמו שאנו רואים שהתורה תזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר, ועם המדות הללו נזכה להיות מרוחמים מהשם יתברך, וברכות שמים ינוחו על ראשנו.** והכתוב רמז טעם הצינוי באמרו כי גרים הייתם בארץ מצרים, הזכיר לנו שכבר נכוינו בצער הגדול ההוא שיש לכל איש הרואה את עצמו בתוך אנשים זרים ובארץ נכריה, ובזכרנו גודל דאגת הלב שיש בדבר וכי כבר עבר עלינו והשם בחסדיו הוציאנו משם, יכמרו רחמינו על כל אדם שהוא כן.

(8) שו"ת הרמב"ם סימן תמח

...דע שחובה שחייבתנו התורה על הגרים גדולה היא. על האב ועל האם נצטוינו בכבוד ומורא ועל הנביאים לשמוע להם ואפשר שיכבד אדם ויירא וישמע ממי שאינו אוהבו, ועל הגרים צונו + ע"י סי' המצות מ"ע סי' ר"ז וה' דעות פ"ו ה"ד + **באהבה רבה המסורה ללב** ואהבתם את הגר וגו' **כמו שצונו לאהוב את שמו** ואהבת את ה' אלהיך. **והקב"ה בכבודו אוהב גר**, שני ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה.

(9) מנחת חינוך מצוה תלא

וגם לא נתבאר עד כמה נקרא גר אם הוא לבדו נכנס לדת או אם גם בניו אחריו ולא נתבאר עד כמה דורות הם גרים ונראה דדינו כמו לענין יוחסין באה"ע סי' ד' דעד כמה דורות נקראים גרים רק אם יש צד אחד ישראל דאינו כגר לענין יחוס ע"ש ה"נ אינו כגר לענין מצוה זו שיש לו עוזר באומה

(10) רמב"ן שמות פרק כב פסוק כ

והנכון בעיני כי יאמר, לא תונה גר ולא תלחצנו ותחשבו שאין לו מציל מידך, כי אתה ידעת שהייתם גרים בארץ מצרים וראיתו את הלחץ אשר מצרים לוחצים אתכם ועשיתו בהם נקמה, כי אני רואה דמעת העשוקים אשר אין להם מנחם ומיד עושקיהם כח, ואני מציל כל אדם מיד חזק ממנו. וכן האלמנה והיתום לא תענו כי אשמע צעקתם, שכל אלה אינם בוטחים בנפשם, ועלי יבטחו.

(11) שולחן ערוך יורה דעה הלכות גרים סימן רסח

כשבא להתגייר ג אומרים לו: <ג> מה ראית שבאת להתגייר, או אתה יודע שישראל בזמן הזה דחופים סחופים (פי' אבודים וסחופים מן מדוע נסחף אביריך (ירמיה מו, טו)) ומטורפים, ויסורים באים עליהם. אם אמר: יודע אני ואיני כדאי להתחבר עמהם, מקבלין אותו מיד ומודיעים אותו ו] עיקרי הדת שהוא יחוד ה' ואיסור עבודת כוכבים, ומאריכין עמו בדבר זה, [ז ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות, ומודיעים אותו מקצת עונשין של מצות, שאומרים לו: קודם שבאת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חללת שבת אי אתה חייב סקילה, ועכשיו אכלת חלב אתה ענוש כרת, חללת שבת אתה חייב סקילה. ד ואין מרבין עליו ה ואין מדקדקין עליו... וכיון שטבל הרי הוא כישראל, <ו> שאם חזר לסורו הרי הוא כישראל מומר שאם קדש קדושיו קדושין.